

Ein Noregsferð

Sámal Johansen og konan vóru í 1969 eina ferð í Noregi. Vit fara her í nøkrum Sosialum at hava frásøgn frá ferðini, sum bæði lýsir landið, fólkið og søguna

Úr Oslo til Oslo

Eg havi kallað hetta, sum eg her havi skrivað, »Úr Oslo til Oslo«. Tað er sjálvsagt mong — eisini her á landi — sum hava farið hesa leið. Hjá teimum verður ikki stórvegis nýtt at frætta úr hesi frásøgn, men fleiri munnu tey vera, ið ikki hava ferðast henda vegin, hesi kunnu kanska finna fragd í at lesa hetta.

Á sumri nitjanhundrað og seksti niggju vóru kona mín og eg stódd í Danmørk. Vit høvdu ofta talað um at fara til Noregs, og hildu tí, at tað hevði verið ein roynd at fara nú, meðan vit enn vóru so fræg, at vit orkaðu at fara, og eisini tí, at nú, meðan vit vóru stódd í Danmørk, var tað, tyktust okkum, høgligast at fara.

Vit høvdu fyrst ætlað okkum at fara av stað og keypa ferðaseðlar so hvørt, sum vit skuldu brúka teir og so royna at fáa innivist, sum vit best kundu, men komu so at hugsa um, at tað var ikki beint av okkum at fara soleiðis út í óvissuna, og tí gjørdur vit av at biðja eitt ferðamannafelag leggja ferðina til rættis fyri okkum, vit biløgdu ferðaseðlar bæði við skipi og toki og innivist á hotellum. Mat og annað skuldu vit gjalda umframt. Viðvíkjandi mati

og drekka, so verður tað rimiligt eitt sindur ójavn, hvat ið brúkt verður, tað verður at rætta seg eftir tí peningi, sum fólk hevir, men tað nýtist als ikki at verða so ógvuliga dýrt.

Okkara ferð var sum sagt lögð til rættis í København. Vit vóru ikki í felag við øðrum ferðafólkum. Vit hildu, at vit mundu fara at klára okkum, sjálvt um vit ongan ferðaleiðara høvdu. Við norðmenn kundu vit tala, og vildu vit hava okkurt at vita, sum hevði serliga áhuga, kundu vit keypa okkum bókling (brosjuru) og fáa tað at vita úr honum, sum vit vildu hava at vita.

15. juli fóru vit á ferðamannastovuna og fingi ferðaseðlarnar til skip og tok og seðlarnar til hotellini, sum vit skuldu búgva í, guld teir og fóru um borð á »Kong Olav V«.

Vit høvdu ongantið verið um borð á hesum skipi fyrr, heldur ongantið verið um borð á so stórum skipi, vit kendu einki menniskja, men tá vit vistu fram ferðaseðlarnar, fingi vit at vita, hvønn veg vit skuldu fara, og tá vit vóru farin tvær trappur niður, hvør stóð so har? Jú, góða, gamla frú Lenz, sum í mong ár var við »Tjaldrinum«, tá kendu vit okkum heima, tá var alt í lagi. Frú Lenz segði okkum so, hvørjum rúmi

vit skuldu vera í.

Vit høvdu ongantið farið hesa leiðina fyrr og høvdu satt at siga, væntað at fáa nýtt land at siggja, men so varð ikki, tað var kavtroðið í mjørka allan vegin, so tað sást einki. Vit sótu uppi góða tíð, fingi okkum ein kopp av kaffi og fóru at leggja okkum, hugsaðu at fara tíðliga upp morgunin eftir til at siggja innsiglingina eftir Oslofirðinum. Vit so gjørdur, men tað segði tað sama, mjørkin var líka tjúkkur, so um sjóferðina úr København til Oslo kunnu vit einki siga, men veðrið var av tí besta — tað var mjørkin. Í Oslo vóru vit til ásetta tíð kl. 8, og vit lögdu at á Vippetangen. Har vóru bussar, sum skuldu flyta ferðafólkið til ymisk stöð. Vit fóru í bussi til Østbanegården, haðani skuldu vit fara kl. tiggju minuttir yvir tiggju.

Á jarnbreytarstøðini fingi vit okkum drekka, og eg keypti mær eitt kort yvir Suðurnoregi: Cappellens kort II »Sør Norge fra Lindesnes til Mo i Rana«. Hetta kort hevði eg opið alla tíðina og strikaði inn á tað alla ferðina í Noregi og gjørdi viðmerkingar og har, stundir fóru til at gera viðmerkingar, men tað skal sigast, at líkandi til at gera stórvegis viðmerkingar ikki eru tær bestu í toki við nógvum ferð, ristingarnar gera tað torført at festa orð á blað, og so byrgdi viðavækturin nógva staðni fyri útsýningum, so i stóðum sást lítið og einki.

Ferðin til Trondheims

Vit fóru, sum sagt, úr Oslo kl. tiggju minuttir yvir tiggju og komu til Lillestrøm kl. 10.30, men steðgurin var næstan eingin, so vit sóu ikki

stórvegis av býnum, men av tí, vit sóu, hildu vit Lillestrøm vera ein hugnaligan, lítlan bý. Kl. 11.08 komu vit til Eidsvoll. Eidsvoll er við suðurendan á Mjøsa, størsta vatn í Noregi. Hetta langa og i stóðum heilt smala vatn er o. u. 360 km², tað rækkur líka frá Eidsvoll norður til Fåberg og Gudbrandsdalen.

Flest lond munnu hava eitt ella annað stað, sum er serliga dýrabart hjá fólkinum. Millum onnur stöð hava norðmenn Eidsvoll, sum er serliga heilagt og dýrabart hjá teimum. Her í Eidsvoll hittust umboðsmenn fyri teir ymisku stættirnar í Noregi 10. apríl 1814, og her varð Noregs grundlóg dagfest 17. mai 1814. Her í prestagarðinum í Eidsvoll vuku upp systkini Henrik Wergeland og systirin Camilla Collett. Skaldið og fólkaferarin Henrik Wergeland var føddur í Kristiansand 17. juni 1808, men í 1816 varð faðirin prestur í Eidsvoll. Neyvan man nakar norðmaður hava fingið harðari móttøðu av landsmonnum enn Henrik Wergeland, men hann mundi helst eisini vera heldur harðrendur. Og tað vóru ikki hissini menn, sum vóru oddamenn í andstöðuni móti Wergeland. Tað vóru m.a. skaldið J. S. Welhaven og professari Peter Jonas Collett, ið var giftur við systur Wergelands, Camilla. Men Wergeland fekk at kenna, áðrenn hann doyði, hvat tað norska fólkið helt um hann, tí tá hann lá fyri deyðanum í Kristiania, bert tritisjey ára gamal, gingi í fleiri dagar ung og gomul, rík og fátæk til hús hansara at siggja hann seinastu ferð, og mammurnar lyftu smábørn síni upp, so at tey kundu fáa at siggja tað doyggjandi skaldið.

Fáar dagar áðrenn Henrik Wergeland doyði, yrkti hann:

»Til min Gyldenlak«

Gyldenlak, før du din glans har tabt, da er jeg det, hvorav alt er skabt, ja, før du mister din krones guld, da er jeg muld.

